

Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği

F. Özmen¹, C. Aküzüm², M. Sünkür³, N. Baysal⁴

^{1,2,3,4} University of Firat, Elazığ/Turkey,

ftm_ozmen@yahoo.com, cemalakuzum@hotmail.com, meltem.sunkur@gmail.com, nigahus@yahoo.com

Functionality of Social Networks in Educational Settings

Abstract—Together with the process of transition to information society, nowadays we see the impact of technological development mostly in the field of information and communication technology. This effect moved to a different dimension via the internet in our lives in many form of communication. Through the social networks, users re-define themselves, involve in various social relations and even re-shape their teaching or learning process.

Providing new opportunities and conveniences in educational settings, the rapidly developing information and communication technology, play crucial roles for providing a learning environment for schools, as well as for the societies.

This study, based on the literature review, aims to determine the functionality of social networks in the educational environment which triggers the professional developments of educators and school managers; and according to the obtained results, to make some recommendations for better utilization of social networks.

Keywords—*Social networks, education, administrator, teacher, functionality*

I. GİRİŞ

Bilgi ve teknoloji çağı olarak adlandırılan yirmi birinci yüzyılda bilişim teknolojileri, öğrenme-öğretme sürecini, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamı olduğu kadar kişilerarası etkileşimi de yeniden şekillendirmiştir. Özellikle, insanların iletişim biçimini farklı boyutlara taşıyan sosyal ağ sitelerinde, milyonlarca kullanıcı gerçek kimlikleri ile yer almakta ve her türlü bilgiyi özgürce paylaşabilmektedir. Bu denli yaygınlaşan sosyal ağ sitelerinin, eğitim süreçlerinde de çok farklı amaçlarla etkin bir şekilde kullanımı büyük önem taşımaktadır.

Sosyal ağ siteleri, esnek ve kullanıcı dostu olması sebebi ile diğer öğretim yönetim sistemlerine göre daha kolay kullanılabilir. Birçok eğitimci ve araştırmacının çok daha basit adımları takip ederek bir topluluk oluşturması, kendi aralarında paylaşımların gerçekleşmesi, iletişim ve dönüt açısından oldukça kolaylıklar sağlamaktadır. Sosyal ağ siteleri bahsedilen bu özelliklerin yanı sıra, harmanlanmış öğretim deneyimlerini zenginleştirilmesi, öğretim ve değerlendirme sürecine destek olması gibi özelliklerden dolayı eğitim örgütlerine de yarar sağlamaktadır [1].

Son yıllarda kullanıcılara sağladığı olanaklarla zenginleşen

sosyal ağların kullanımı her geçen gün yaygınlaşmaktadır. Sosyal ağların kullanıcılarının büyük bir çoğunluğunu öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerinin oluşturduğu düşünülürse sosyal paylaşım sitelerinin eğitsel kullanımına yönelik fikir ve çalışmaların olması değişen bilgi teknolojilerine ayak uydurmak için gereklidir. Ancak, çoğunlukla ergenler ve yetişkinler tarafından kullanılan Myspace, Facebook, Youtube gibi sosyal ağ siteleri ile çeşitli amaçlar için tasarlanan diğer ağ sitelerinin forum bölümleri, bireyler tarafından araştırma ya da bilgi edinme amacıyla değil de, daha çok günlük yaşamlarının bir uzantısı olarak arkadaşlarına erişme, özel yaşamlarını paylaşma ve tanımadığı diğer kişilere kendini tanıtmak amacıyla kullanılmaktadır. Diğer yandan, sosyal ağ kullanıcılarının sayısının yoğunluğu nedeniyle eğitimcilerin de bu araçları hem mesleki gelişim hem de eğitsel bağlamda kullanmalarının önemi gittikçe daha iyi anlaşılmaktadır [2].

Bu araştırmanın genel amacı, alan bilgisine dayalı olarak, sosyal ağ sitelerinin birey ve toplum gelişimindeki önemini ortaya koymak; eğitimde sosyal ağların işlevini irdelemek ve mesleki gelişim açısından sosyal ağların etkili kullanımı için öneriler geliştirebilmektir.

1. Sosyal Ağlar

Sözlük tanımıyla sosyal ya da toplumsal ağ, “bir ya da birden fazla toplumsal ilişkiyle birbirine bağlanmış, dolayısıyla toplumsal bir bağ oluşturan bireyler (daha ender durumlarda ortaklıklar ve roller)” anlamına gelmektedir [3]. “Söz konusu ilişki bağlarının içinde akrabalık, iletişim, arkadaşlık, otorite sayılabilir.” Sosyal ağlarda aslında işin özü sanal bir “cemaat” oluşturup bunlarla birlikte hareket etme, fikirleri paylaşma, yeni çözümler üretme ve benzeri çalışmalar yapmaktır.

Bilişim teknolojisindeki gelişmeler çalışma ortamlarımızı, iletişim araçlarımızı ve hatta günlük hayatımızı değiştirmektedir [4]. Eğitimde değişimi başlatan ve sürdüren girişimlerden biri de ağlardır. Sosyal ve profesyonel ağlar insanları etkileşim, ilişki ve paylaşılan bilgi aracılığıyla birbirlerine bağlar ve bunu zaman içerisinde profesyonel bir destek haline getirir. Eğitimsel ağlar yüz yüze olabileceği gibi elektronik de olabilir. Bu ağların amacı gelişmeyi sağlamak için kurumlar ya da kişiler arasında esnek etkileşim imkânı sunmaktır [5].

Sosyal paylaşım ağı tanımına uygun tipteki ilk site örnekleri “Classmates.com” (1995) ve “SixDegrees.com” (1997)

siteleridir. Classmates.com özellikle geçmişteki sınıf arkadaşlarının bulunmasına yönelik bir tema sunarken, SixDegrees.com kullanıcılarına profil yaratma ve arkadaşlarını listeleme olanağı sunmuştur. 1997-2009 yılları arasında çeşitli etnik grupların kişisel ve profesyonel profillerini paylaştıkları siteler ortaya çıkmıştır. Bu siteler, özellikle yerel dillerde hizmet vermeye başlayarak tüm dünyaya yayılmış ve küresel kültür ürünlerine dönüşmüşlerdir. 2009 yılında sosyal ağ siteleri dünya internet nüfusunun % 70'ine erişmiş durumdadır [6-7].

Kişisel medya pazarında popüler bir terim olan sosyal ağ hizmetleri, web tabanlı iş sektörünün en önemli alanı olarak ortaya çıkmıştır. Sosyal ağ hizmetleri çevrimiçi (online) ortamda yararlı bilgileri toplayarak ve bunları başkalarıyla paylaşarak, diğer insanlarla ilişki kurmaya olanak tanıyan kişisel web sayfaları olarak tanımlanabilir. "MySpace", "Facebook", "Hi5" ve "Cyworld" gibi pek çok sosyal ağ hizmeti siteleri kullanıcılarına gruplara katılma ya da grup oluşturma yoluyla benzer ilgi alanlarına sahip diğer insanlar ile etkileşim sağlamaya olanak tanır [8]. Birçok klasik web uygulamaları içeriğin iletilmesi üzerine odaklanmışken ağ günlüğü (blog), wiki, sosyal ağlar gibi Web 2.0 araçları katkı ve etkileşim aracılığıyla daha çok sosyal bağlanabilirliğin üzerine yoğunlaşmıştır. Bu araçlar sosyal ve aktif öğrenme sürecini işleterek işbirliğini ve bilginin paylaşımını gerektirmektedir [9].

Sosyal ağ sistemlerinden biri diğeri "ağ günlükleri (blog)"dir. Ağ günlükleri, düzenli olarak güncellenebilen ve kronolojik olarak, son girilen maddeden ilk girilene doğru sıralanan bir internet sitesi olup, düzenli aralıklarla yazı, fotoğraf, haber vb. bilgilerin siteye eklenmesiyle gerçekleştirilir. [10]. Çok az teknik bilgisi olan ya da hiç bilgisi olmayan kullanıcılar bile, çeşitli yazılımlar aracılığı ile ağ günlüğü oluşturabilmektedirler. Ağ günlüklerinin bir başka özelliği de bağlantı adreslerinin (hyperlinks) kullanımudur. Ağ günlükleri, başka elektronik günlüklere ya da çevrimiçi sitelere bağlanarak, kendini kullanan toplulukla ortak bir bilgi havuzu oluşturmaktadır [11].

Bir diğer sosyal ağ sistemi olan Wiki, herkesin üzerinde istediği gibi düzenlemeler yapmasına izin veren bilgi sayfaları topluluğudur. Tüm bireylerin bu sayfalara erişerek bir konu hakkında yazılmış olan bir bilgiyi değiştirebilecekleri özgür bir ortamdır. Gruplar, wiki sayesinde kolayca geniş dokümantasyonlar oluşturabilir, bu belgeler arasındaki sürüm farklılıklarını takip edebilir. Yani wiki uygulamaları birer açık kaynak ortamlarıdır. Açık kaynak ortamı, açık geliştirici gruplar tarafından geliştirilen ve isteyen herkesin kullanabileceği bir bilgi türüdür.

Sosyal ağların en çok bilineni olan Facebook, insanların arkadaşlarıyla iletişim kurmasını ve bilgi alış verişi yapmasını amaçlayan bir sosyal web sitesidir. 2010 itibarıyla kullanıcı sayısı tüm dünyada 500 milyonu aşan facebook, teknik açıdan web otoriteleri tarafından en başarılı Web 2.0 uygulamalarından biri olarak gösterilmektedir. Öğrenciler tarafından en çok tercih edilen [12] sosyal paylaşım sitelerinden biri olan facebook kullanımında "sosyal buradalık" en güçlü etkiye sahiptir [13].

Amerika'da, 2009 yılında Facebook kullanıcı sayısı 42 milyondan 103 milyona çıkmıştır. Bu büyüme oranı %145'tir [14]. Uluslararası büyüme oranları incelendiğinde ilk sırayı 111.212.840 kullanıcı ile Amerika, ikinci sırada İngiltere, üçüncü sırada Endonezya ve dördüncü sırada 18.679.460 kullanıcısı ile Türkiye almaktadır [15]. Facebook, Nisan 2010 itibarıyla, 400 milyondan fazla kullanıcıya sahiptir.

Aynı kitle içerisinde 100 milyon kullanıcının üstünde mobil katılım mevcuttur. Toplam kullanıcı sayısının %50'si her gün aktif olarak siteye girmektedir. Her ay 3 milyardan fazla fotoğraf, 5 milyardan fazla içerik metni, 3.5 milyardan fazla olay duyurusu paylaşılmaktadır [16].

Premsky (2001), gelecek nesillerin, günümüz teknolojisinin var olduğu ortamda doğmuş ve bilgisayar, video oyunları, dijital müzik çalarlar, video kameralar, cep telefonları ve internet gibi teknolojiler ile büyümüş ana dilini öğrenir gibi teknoloji öğrenmiş kişilerden oluşan "dijital yerlilerden" oluşacağını belirtmektedir. Teknolojiyi bir dil gibi kullanabilen, zihinlerini teknoloji diliyle işleten bu neslin eğitimini teknoloji dilini tam olarak kullanamasa bile, teknolojiye yeterince hakim öğretmenlerden ve eğitim yöneticilerinden oluşan bir kadro verebilecektir [17].

2. Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitim ve Okul Etkililiği Bağlamında Önemi

Bilgisayar ve iletişim teknolojileri ile dar bir kesime yayım yapmanın ötesinde kişilerin işbirliği, öğrenme ve bilgi yapılandırma için bir araya geldiği sosyal ağ sitelerine yönelik teknolojiler hızla gelişmektedir. Her zaman her yerden erişilen ve yüksek bağlanabilirlikli, isteklerin yönlendirdiği bir ortamda, eğitimin kapsamını genişletmek ve kişilerin pasif tüketicilikten çıkararak, aktif olarak katıldıkları ya da içeriği birlikte ürettikleri ve böylece öğrenmenin kişisel yaşam hedeflerini ve ihtiyaçlarını desteklediği sosyal bir süreç olarak sosyal ağları genişletmek gerekir [18].

Genel olarak sosyal ağ servisleri arkadaşlık, akrabalık, ilgiler ve aktiviteler üzerine kuruludur. Ancak sosyal ağ servislerinin tek işlevi bu değildir. Bu ağlar bireylere bilgi paylaşma, ilişki kurma ve geliştirme gibi birçok olanak da tanımaktadır [8]. Sosyal ağ siteleri örgüt içerisindeki profesyonellerin meslektaşlarıyla iletişim halinde bulunmalarını sağlamanın yanı sıra diğer örgütlerdeki meslektaşlarıyla da yeni ilişkiler kurmalarına olanak sağlar [19]. İnternet ve sosyal ağ siteleri gibi teknolojik olanaklar yeni üyeler ve deneyimli üyeler arasındaki işbirliğini güçlendirmede önemli bir yer tutmaktadır [20].

Sosyal ağ ortamlarının sosyal yapısı, farklı ilişki ve bağlantılarla bir ağ oluşumunu sağlayan çeşitli bireyler, yazarlar ve okurları içermekle birlikte, içeriğin kişiselleştirilmesi, bilgi paylaşımı ve işbirliği de sosyal boyutun temelini oluşturmaktadır [21]. Ayrıca sosyal ağlarla, sadece içeriğe erişim olgusu ortadan kaldırılarak, kişilerin paylaşılan ortamlarında sosyal uygulama deneyimlerinin sürekli olarak düzenlendiği sınırlandırılmamış bir öğrenme sağlandığı da ifade edilmektedir [22]. Sosyal ağları kullanarak işbirliği yapmak eğitim uygulayıcılarıyla bilgi üretenler

(üniversiteler) arasında bilgi paylaşımına olanak sağlamaktadır. Bu paylaşım ise hem politika belirlemede hem de uygulama geliştirmede taraflara bilgi sağlamaktadır [23].

Birçok klasik web uygulamaları, içeriğin iletilmesi üzerine odaklanmışken ağ günlüğü, wiki, podcast gibi sosyal ağların daha çok sosyal bağlanabilirliğin üzerine yoğunlaştığı ve bu araçların kullanıcı katılımı ve etkileşimleri ile yönetildiğinden, sosyal ve aktif öğrenme için gerekli bilgi paylaşımı ve işbirliğini oldukça iyi desteklediği ileri sürülmektedir [9]. Böylece, yararlanıcıların fikirlerini duyurmalarını ve paylaşımlarını olanaklı kılmaktadır [24].

Sosyal ağ sitelerinin okullarda uygulanmasına en iyi örnek, okulun Web sitesini bir dizi ağ günlüğünün birleşiminden meydana getirmekle mümkün olabilir. Öğretmenler kendileri ile ilgili kısımlara katkıda bulunurken okul yöneticisi ana sayfada tüm ağ günlüklerini bir araya getirerek ve okulda neler olup bittiğinin dinamik bir resmini çizerek kaynak toplayıcı ve düzenleyici görevlerini üstlenebilir. Okul yöneticisi her hafta sınıf ve öğrenci günlüklerinden bilgi alarak yapılan ve yapılacak (akademik, sosyal vb.) tüm etkinlikleri tasarlayabilir [25]. Dolayısıyla bu durum, okul yöneticisinin okulda meydana gelen tüm olaylar, değişiklikler hakkında bilgi sahibi olmasını gerektirir. Sosyal ağlar özellikle örtük bilgi dediğimiz ve bürokratik sistemin bilgi transfer sistemiyle aktarılamayan bilgi türünün aktarılması için kullanılabilir. Örtük bilgiye ulaşmak özellikle okul gelişimi açısından önemlidir. Çünkü öğretmenlerin okulu geliştirmek için sahip oldukları fikirler, yenilikçi düşünceler bürokratik sistem içerisinde hayat bulamamaktadır [23].

Capogna (2010)'ya göre, internet genel olarak mesleki bilgi edinmek, bireysel üretkenlik, sosyalleşme, bilgi edinimi ve dil öğrenmeyi geliştirmek amaçlı kullanılır. Bütün bunlar yeni fırsatlar yaratabilir ancak bu katılımcıların ne kadar aktif ve sorumluluk sahibi olduğuna bağlıdır. Bu yeni ağ aidiyet duygusunu değiştirdiği gibi bireysel dijital kimlik oluşturmaya da yardım eder. Mesleki gelişimin temel aracı olan sosyal ağ siteleri yoluyla kazanılan deneyim mesleki bağlamda uygulanacak becerilere dönüşebilir ancak bu sadece kişisel gelişim projesi ile mümkün olabilir. Bu tip sosyal ağlar ile "Twitter" ve "FriendFeed" belirli konular etrafında gruplaşan e-topluluklar yaratmaktadır. Katılımcılar bu sosyal ağları kullanmanın onları geliştirdiğini, bu ağda güvendikleri, sorunlarını paylaşabildikleri insanların olduğunu ifade etmektedirler. Bu ortamlar diyalog etkileşiminin açık ve sürekli bir yansıtma süreciyle kendinden ve akranlarından öğrenmenin temel aracı olduğu, uygulayıcı topluluğun özelliklerine benzeyen e-toplulukların seçimi ve tamamlanmasına olanak sağlamaktadır [26].

Öğrenme teorisine göre bilgi, diyalog aracılığıyla oluşturulur. Diyalog ise bireylerin varsayımlarını, fikirlerini, inançlarını ve duygularını açığa çıkarmayı sağlar. Bu sayede yeni fikirler, araçlar ve uygulamalar oluşur. Bu süreçte bireylerin zihinlerinde örtük olarak var olan yapılar büyük ölçüde zenginleşmiş olarak dönüşürler [27].

McLoughlin ve Lee (2007), pedagojik araçlar olarak düşünülebilecek olan sosyal ağların, eğitsel bağlamda sağlayabileceği olası yararlarını; a) sosyal destek ve

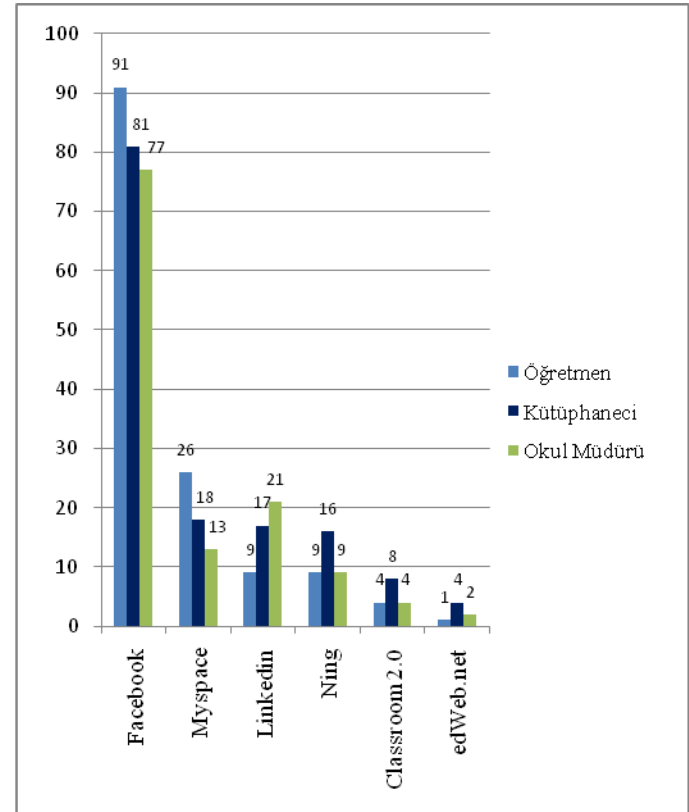
bağlanabilirlik, b) iş birlikli bilgi keşfi ve paylaşımı, c) içerik oluşturma ve d) bilgi ve enformasyon kümelemesi ve içerik modifikasyonu olarak sıralamaktadırlar [18].

Muijs, vd. (2010) ise, eğitimsel bağlamda düşünüldüğünde sosyal ağların: a) Okul geliştirme, b) fırsatları artırma (örneğin işletmelerle işbirliğine gitme) ve c) kaynak paylaşımı gibi yararlarının olduğunu ifade etmektedirler [28].

Aşağıda örnek olarak verilen sosyal paylaşım siteleri öğretmenlerin, velilerin ve özellikle eğitim yöneticilerinin yararlanabildikleri, alandaki son teknolojilerden ve yeniliklerden haberdar olabildikleri popüler bilgi paylaşım sitelerinden bazılarıdır:

1. <http://techintheclassroom.ning.com/>
2. <http://edtechleaders.ning.com/>
3. <http://www.edutopia.org/>
4. <http://portical.ning.com/>
5. <http://portical.org/> (TICAL -Technology Information Center For Administrative Leadership).
6. <http://www.schoolleadership20.com/>
7. <http://www.oylem.com/>
8. <http://www.egitimyoneticileri.com/>

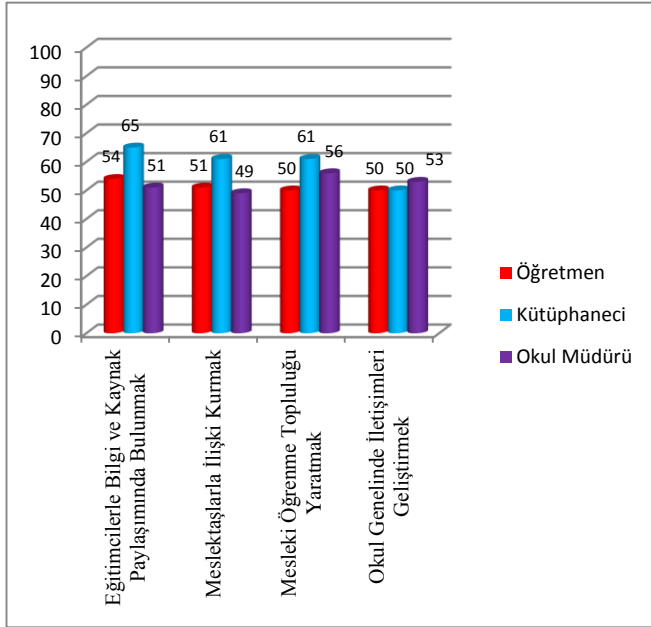
ABD'de "2010'daEğitimde Sosyal Ağlar; Pratikler, Politikalar ve Gerçekler" adlı araştırmaya katılan 82.900 eğitimcinin (601 öğretmen, 381 okul müdürü ve 262 kütüphaneci) en çok kullandığı veya üye olduğu sosyal ağlara ilişkin veriler aşağıda Şekil 1'de verilmiştir [29].

Şekil 1. Eğitimcilerin Sosyal Ağlara Üye Olma Oranları

Araştırma bulguları, okul müdürlerinin, öğretmenlerin ve okul kütüphanecilerinin değişen oranlarda ve aynı anda birden çok farklı sosyal ağlara üye oldukları görülmekle beraber, eğitimcilerin büyük bir oranda facebook'a üye oldukları görülmektedir. Bu durum, sosyal ağların eğitimciler arasında etkin bir biçimde kullanıldığını göstermektedir. Ayrıca Şekil 1'de verilen sosyal ağlar eğitimciler arasında en popüler sosyal ağlar olarak da araştırmada yer almaktadır.

Sosyal ağların eğitimciler arasında eğitimde kullanılma amacına ilişkin veriler de (Şekil 2), öğretmenler ve okul kütüphanecilerinin, sosyal ağları en çok eğitimcilerle bilgi ve kaynak paylaşımında bulunma amacıyla kullandıklarını; okul müdürlerinin ise daha çok mesleki öğrenme topluluğu yaratmak amacıyla kullandıklarını göstermektedir [29].

Şekil 2. Eğitimcilerin Eğitimde Sosyal Ağları Kullanma Amaçları

Öğrenme ve öğretimle ilişkili birçok özelliğe sahip olan Web 2.0 araçları ve bunların bir uzantısı olan sosyal ağların eğitsel ortamlardaki işlevselliği ile ilgili araştırma ve çalışmaların sayısı oldukça azdır [9]. Yapılan araştırmaların genellikle sosyal ağların yapısı, gizlilik ve kimlik yönetimi gibi konulara yoğunlaştığı görülmektedir [6]. Aşağıda, bu alanda yapılmış olan çalışmaların eğitsel bağlamdaki sonuçlarına ilişkin özet bilgilere yer verilmiştir.

Ajjan ve Harsthone (2008), sosyal ağlar gibi araçların öğrenci öğrenmelerini arttırdığını, okul-öğrenci ve öğrenci-öğrenci arasında etkileşim sağladığını, öğrencilerin derslere ilişkin memnuniyetlerini arttırdığı, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirdiğini ve derslere entegrasyonun kolay araçlar olduğunu ortaya koymuşlardır.

Selwyn (2007b), sosyal ağların özellikle öğrencilerin akademik çalışmalarında, öğretici personele ve akademik sohbetlerdeki ilişkilerde içine düştükleri rol karmaşasının üstesinden gelmelerine yardımcı olduğunu ileri sürmüştür (Akt: [30]).

Yuen ve Yuen (2008), sosyal ağların, öğrencilerin dijital medya paylaşımı, ortak görüş ve fikir çerçevesinde soru sorma, derse ilişkin kaynak paylaşma, çalışma grupları oluşturma ve sınıf arkadaşları ile iletişim kurma amaçlı kullanımlarının olduğunu ortaya çıkarmıştır (Akt: [30]).

Saunders (2008), Sosyal ağların, öğretmen adaylarının kişisel kimlikleri ve mesleki kimliklerini ilişkilendirdikleri bir ortam olduğunu, ayrıca öğretmen adaylarının Facebook gruplarını kullanarak bir öğretmen ağı oluşturma ve işbirliği yapma yoluna gittiklerini de ortaya koymuştur (Akt: [30]).

Bu çalışmaların, sosyal ağların öğrenci motivasyonu ve etkililiği ile öğrencilerin iletişim kurma becerileri üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca verilen bütün araştırma sonuçlarının sosyal ağların eğitim ortamlarında öğrenci açısından motivasyon, etkililik ve iletişim bakımından olumlu sonuçlar doğurdu da görülmektedir.

Diğer yandan, yapılan çalışmalar, sosyal ağ sitelerinin, profesyonel grupların ağ kurmalarına, işbirliği yapmalarına ve kariyer geliştirmelerine büyük katkı sağladığını da göstermektedir [19]. Albion (2008), yeni teknolojiler hızla geliştikçe ve yayıldıkça bu araçların eğitim bağlamında kullanımının önemi vurgularken eğitimcileri de bu gelişim sürecinin dışına bırakmanın söz konusu olmadığını ve özellikle öğretmen eğitiminde öğretmenlerin yetiştirilmesini zenginleştirme ve öğretmen adaylarını sınıflarında bu uygulamaları etkili kullanmaya fırsatlarını sağlama ve onları bu süreçte hazırlama da ayrı önem taşıdığını ifade etmiştir [31].

Sosyal ağlar özellikle yeni yetişen gençleri çok cezp ettiğinden, bu ağlar aracılığı ile gençler yeni sosyal çevre, yeni öğrenme ve paylaşma ortamları elde ederken, istenmeyen bazı sakıncalı durumlarla da yüz yüze kalabilmektedirler. Bunlar içinde, bilgisayara aşırı düşkünlük, zararlı yayınların paylaşımı, sanal taciz, vb. durumlar sayılabilir. Bu durumların üstesinden gelebilmek için, okul yönetiminin uyanık olması, öğrencilerle daha yakından ilgilenmesi, aileleri ve öğrencileri sakıncalı durumlar hakkında bilgilendirmesi; ve öğrencileri eğitmesi gereklidir. Bunun yanı sıra, yönetici, öğretmen ve okulun diğer personelinin sosyal paylaşım sitelerinin etkili kullanımı hakkında bilgi sahibi olması ve bu yönde öğrenci ve ailelere rehberlik yapması, istenmeyen durumların önlenmesi ve eğitimde etkililiğin sağlanması açısından göz ardı edilemeyecek bir durumdur (32).

II. SONUÇ ve ÖNERİLER

Ülkemizde ve dünyada internet ve bilgisayar kullanıcılarının günden güne artması, internetin haber takibinden, alışveriş yapmaya iletişim kurmaktan, eğitime kadar gündelik yaşam uygulamalarına her anlamda yerleşmesi, yeni iletişim teknolojilerinin günümüzde kazandığı önemin en büyük göstergesidir.

Günümüzde zamansal ve mekânsal anlamda birçok zorluğu ortadan kaldıran internet ve ona bağlı olarak da sosyal paylaşım ağları, sosyalleşmenin önemli bir tamamlayıcı unsuru olarak ön plana çıkmaktadır. Günümüz toplumunun hızlı yaşanan kopuk ilişkileri içerisinde sosyal paylaşım ağları yardımıyla insanlar bir sosyal ilişki kurma ya da mevcut olan

ilişkilerini sürdürme şansına sahip olabilmektedirler. Sosyal paylaşım ağları bireyleri, toplumun gittiği yönde sosyal olarak tamamlayan bir bileşen olarak karşımıza çıkmaktadır.

Toplumu bu denli etkileyen sosyal ağlar bazı davranışlarımızı ve alışkanlıklarını değiştirmektedir. Birçok alanda olduğu gibi, sosyal ağ teknolojileri eğitim için de birçok olanağı içerisinde barındırmaktadır. Sosyal ağların birçok kullanım özelliği ve olanaklarının olması, öğretmenlerin eğitim öğretim süreçlerini aktif, yaratıcı, işbirlikli öğrenme ile desteklemelerine, öğrenci-öğrenci, öğrenci-içerik ve öğretmen-öğrenci etkileşimi arttırmada, öğrencilerin araştırma, sorgulama ve problem çözüme becerilerini kullanmaları ve geliştirmeleri konusunda destek olmaktadır.

Sosyal ağların eğitime ilişkin bu denli olumlu ve önemli katkılarına rağmen bu alanda yapılmış çalışmaların azlığı ve ülkemizde bu konuda eğitimin her kademesini kapsayan çalışmaların yapılmamış olması dikkat çekicidir.

Sosyal ağların eğitim ortamlarındaki işlevselliğine ilişkin araştırma sonuçları, sosyal ağların öğretmen, yönetici ve diğer okul mensupları tarafından etkin bir şekilde kullanıldığını göstermektedir. Bulunduğu çevreden etkilenen ve aynı oranda çevresini etkileyen ve şekillendiren okullarda sosyal ağlarla sağlanan etkileşim, okul mensuplarını dolayısıyla toplumu daha aktif bir katılımcılığa sevk ettiği söylenebilir. Bunun yanında eğitimsel amaçları gerçekleştirmek için sosyal ağların kullanımı, okul yönetimi, öğretmen ve öğrenciler arasında sağladığı eş güdümün ve bilgi paylaşımının, varılmak istenen amaçları gerçekleştirme noktasında olumlu katkısının olduğu bir gerçektir.

Bu gibi uygulamalar sayesinde insanlar arasındaki küresel bağlantıda yeni bir dönem başlamıştır. Sosyal ağların kullanımları ve dijital okuryazarlık sayesinde düşünceler ve yenilikler, dünya üzerinde eskiden olmadığı kadar hızlı bir biçimde yayılmaktadır. Elde edilen bu sonuçlardan yola çıkarak şu önerilere yer verilebilir:

- Eğitimin her kademesinde sosyal ağların etkin kullanımına ilişkin gerekli teknik alt yapılar oluşturularak yöneticiler ve öğretmenler daha çok desteklenmelidir.
- Eğitim yöneticileri ve öğretmenler mesleki gelişim ve bilgi paylaşmaları açısından sosyal ağları kullanmaya teşvik edilmelidirler.
- Eğitimcilerin ve okul yöneticilerinin sosyal ağlardan mesleki gelişim açısından daha fazla yararlanabilmeleri için, uygulamalı ortamlarda bilgi ve becerileri geliştirici yönde eğitim almaları sağlanmalıdır.
- Bilgi teknolojisindeki gelişmeler sayesinde her an ulaşılabilen bilgilerin karşılıklı etkileşimle uluslararası boyutta öğrenci katılımını sağlayan sosyal ağlar ders ortamında kullanılmalıdır.
- Sosyal ağların eğitsel alanda daha etkili kullanımına ilişkin kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- [1] N. Jones, H. Blackey, K. Fitzgibbon and E. Chew, "Get out of myspace!" *Computers & Education*, vol. 54, pp. 776-782, 2010.
- [2] N. Grant, *On the Usage of Social Networking Software Technologies in Distance Learning Education*. In K. McFerrin et al. (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education. International Conference 2008*. (3755-3759). Chesapeake, VA: AACE.
- [3] G. Marshall, *Sosyoloji Sözlüğü*, Çev.: O. Akınhay, ve D. Kömürçü, İstanbul: Bilim ve Sanat Yayınları, 1999.
- [4] R. Çakır ve E. Yükseltürk, "Bilgi toplumu olma yolunda öğrenen organizasyonlar, bilgi yönetimi ve e-öğrenme üzerine teorik bir çözümleme," *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), pp. 501-512, Mayıs 2010.
- [5] A. Hargreaves, "Sustainability of educational change: The role of social geographies," *Journal of Educational Change*, 3(3-4), pp. 189-214, 2002.
- [6] D. M. Boyd and N. B. Ellison, Social network sites: definition, history, and scholarship, *Journal of Computer Mediated Communication*. [Online]. 13 (1), 2007. Available: <http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/boyd.ellison.html>
- [7] G. Şener, "Sosyal Ağlarda Kimlik ve Cemaat," *Mostar Aylık Kültür ve Aktüalite Dergisi*, [Online]. Sayı: 62, 2010. Available: <http://www.mostar.com.tr/Detay.aspx?YaziID=492>
- [8] O. Kwon and Y. Wen, "An empirical study of the factors affecting social network service use," *Computers in Human Behavior*, 26 (2), pp.254-263, March 2010.
- [9] H. Ajan and R. Hartshorne, "Investigating faculty decisions to adopt web 2.0 technologies: theory and empirical tests," *Internet and Higher Education*, 11 (2008), pp.71-80.
- [10] T. O'Reilly, "What is web 2.0: design patterns and business models for the next generation of software," *Communications & Strategies*, No. 65, 1st Quarter 2007.
- [11] Z. Koçoğlu, "Weblog use in EFL writing class", *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 42(1), pp. 311-327, 2009.
- [12] H. Biçen ve N. Çavuş, "The most preferred social network sites by students," *World Conference on Educational Sciences (WCES)*, February 04-07, 2010, Turkey.
- [13] C. M. K. Cheung, P.Y. Chiu and M.K.O. Lee, "Online social networks: Why do students use facebook?" *Computers in Human Behavior*, pp.1-7, 2010.
- [14] (2011, Şubat). Facebook Demographics and Statistics Report 2010 – 145% Growth in 1 Year. [Online]. Available: <http://www.istrategylabs.com/2010/01/facebook-demographics-and-statistics-report-2010-145-growth-in-1-year/>
- [15] (2011, Nisan). <http://www.digitalbuzzblog.com/facebook-statistics-facts-figures-for-2010/>
- [16] (2011, Mart). İstatistik. [Online]. Available:<http://www.facebook.com/press/info.php?statistics>
- [17] M. Prensky, "Digital natives, digital immigrants," *On The Horizon*, 9(5), pp. 1-6, October 2001.
- [18] C. McLoughlin and M. J. W. Lee, "Social software and participatory learning: pedagogical choices with technology affordances in the web 2.0 era." Paper presented at the Ascilite, Singapore, 2007. Available:<http://www.ascilite.org.au/conferences/singapore07/procs/mcloughlin.pdf>
- [19] B. Ploderer, S. Howard and P. Thomas, "Collaboration on social network sites: amateurs, professionals and celebrities," *Computer Supported Cooperative Work*, 19(5), 419-455, 2010.
- [20] J. Lave and E. Wenger, *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation*. Cambridge: Cambridge University Press. 1991.
- [21] A. Bartlett-Bragg, Reflections on pedagogy: Reframing practice to foster informal learning with social software, 2006. Available:<http://www.dream.sdu.dk/uploads/files/Anne%20Bartlett-Bragg.pdf>
- [22] U. Mejias, Nomad's guide to learning and social software, 2005. Available:http://knowledgetree.flexiblelearning.net.au/edition07/download/la_mejias.pdf
- [23] R. Strathdee, "School improvement, pre-service teacher education and the construction of social networks in New Zealand and England". *Journal of Education for Teaching*, 33(1), pp. 19-33, 2007.
- [24] R. Philip and J. Nicholls, "Group blogs: documenting collaborative drama processes," *Australasian Journal Of Educational Technology*, 25(5), pp.683-699, 2009.
- [25] Q. D'Souza, Web 2.0 ideas for educators, 2006. Available: <http://www.teachinghacks.com>

- [26] S. Capogna, "Learning and social networks new forms of sociability," *ESA Research Network Sociology of Culture Midterm Conference: Culture and The Making of worlds*, pp.1-15, October 2010.
- [27] S. Katz and L. Earl, "Learning about networked learning communities" *School Effectiveness and School Improvement*, 21(1), pp. 27-5. 2010.
- [28] D. Muijs, M. West and M. Ainscow, "Why network? Theoretical perspectives on networking," *School Effectiveness and School Improvement*, 21(1), pp. 5-26, 2010.
- [29] L. Schmucki, S.K. Meel, at all, "Social Networking in Education: Practices, Policies, and Realities in 2010," Available: <http://www.mmseducation.com/register2010/>
- [30] S.G. Mazman, "Sosyal ağların benimsenme süreci ve eğitsel bağlamda kullanımı," *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2009.
- [31] P. Albion, "Web 2.0 in teacher education: Two imperatives for action," *Computers in the Schools*, 25 (3/4), pp. 181-198, 2008.
- [32] N. Willard "Schools and online social networking", *Education World*, Available: http://www.educationworld.com/a_issues/issues/issues423.shtml.